

ĐÁNH GIÁ PHÁP LUẬT HIỆN HÀNH VỀ HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TẠI VIỆT NAM

Vũ Thị Tuyết Loan¹

Tóm tắt: Trong những năm qua, thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (Luật HTDNNVV) đã giúp cho khu vực doanh nghiệp nhỏ và vừa (DNNVV) ngày càng hoạt động hiệu quả, huy động được nguồn lực xã hội cho đầu tư phát triển và đóng góp tới 45% vào GDP, 31% vào tổng số thu ngân sách và thu hút hơn 5 triệu lao động, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế quốc gia, tạo ra sự năng động cho nền kinh tế. Tuy nhiên, quá trình thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp và các chính sách, quy định còn những bất cập nhất định làm ảnh hưởng đến quá trình triển khai luật và sự phát triển của các DNNVV. Những tồn tại, hạn chế này cần khắc phục để thúc đẩy sự phát triển của các DNNVV trong giai đoạn hiện nay. Bài viết này sẽ đánh giá thực trạng thực hiện pháp luật hiện hành về một số hoạt động hỗ trợ DNNVV tại Việt Nam và đề xuất giải pháp tiếp tục hoàn thiện chính sách hỗ trợ cho các DNNVV.

Từ khóa: Hỗ trợ, doanh nghiệp nhỏ và vừa, pháp luật.

Nhận bài: 20/01/2022; Hoàn thành biên tập: 16/02/2022; Duyệt đăng: 22/02/2022.

Abstract: Over the past years, the enforcement of the Law on Support utilizing social resources for development investment and contributing up to 45% to GDP, 31% to the total state collection and attracting more than 5 million employees, contributing to the national economic growth, creating dynamism for economy. However, in enforcement of the Law on Support for Small- and Medium-sized Enterprises and policies, certain shortcomings found leave negative effect on process of the law and development of SMEs. Those shortcomings and limitations should be repaired for the development of SMEs recently. This article will assess enforcement of current law on some activities of supporting SMEs in Vietnam and propose solutions for finalizing policies to support SMEs.

Keywords: Support, Small- and Medium-sized Enterprises, law.

Date of receipt: 20/01/2022; Date of revision: 16/02/2022; Date of Approval: 22/02/2022.

1. Thực trạng thực hiện pháp luật về hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Việt Nam

Từ khi Luật HTDNNVV có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2018, Chính phủ và các Bộ, ngành đã chủ động ban hành các văn bản quy phạm pháp luật để hướng dẫn thi hành các nội dung hỗ trợ của Luật. Đến nay, khuôn khổ pháp lý để triển khai Luật HTDNNVV cơ bản đã được hoàn thiện với 05 nghị định, 13 thông tư và nhiều văn bản hướng dẫn khác để triển khai các nội dung theo quy định của Luật. Tính đến ngày 31/3/2021 các địa phương đã ban hành 581 nghị quyết, Chương trình, Kế hoạch, Đề án, Văn bản hướng dẫn HTDNNVV theo các nội dung của Luật, có 14 địa phương ban hành Đề án, Chương

trình, Kế hoạch riêng hỗ trợ doanh nghiệp chuyên đổi từ hộ kinh doanh; 41 địa phương ban hành Đề án, Chương trình, Kế hoạch riêng hỗ trợ doanh khởi nghiệp, khởi nghiệp sáng tạo tại địa phương; 13 địa phương ban hành Đề án, Chương trình, Kế hoạch riêng hỗ trợ doanh nghiệp tham gia cụm liên kết ngành, chuỗi giá trị; 11 địa phương ban hành Đề án, Chương trình, Kế hoạch riêng hỗ trợ doanh nghiệp do phụ nữ làm chủ. Ở cấp địa phương, một số tỉnh, thành phố đã rất chủ động và sáng tạo ban hành các chính sách đặc thù nhằm đáp ứng yêu cầu thực tiễn về phát triển DNNVV trên địa bàn; thể hiện ở số lượng các nghị quyết, Chương trình, Kế hoạch, Đề án, văn bản hướng dẫn của các địa phương năm sau tăng so với năm trước.

¹ Thạc sỹ, Sở Kế hoạch và Đầu tư Thành phố Hà Nội.

1.1. Một số chính sách có kết quả nổi bật trong quá trình triển khai Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa

Hỗ trợ tiếp cận tín dụng: Ngân hàng Nhà nước (NHNN) và các Ngân hàng thương mại đã chủ động cải thiện thủ tục, tạo thuận lợi cho các doanh nghiệp, đặc biệt là DNNVV triển khai thủ tục vay vốn, thanh toán.

Thực hiện nội dung hỗ trợ quy định tại Điều 8 Luật HTDNNVV, xác định DNNVV là một trong những lĩnh vực ưu tiên cấp tín dụng, NHNN Việt Nam trong giai đoạn 2018 - 2020 đã ban hành, triển khai nhiều chính sách về tiền tệ, tín dụng, tạo điều kiện thuận lợi cho DNNVV tiếp cận vốn tín dụng để thúc đẩy sản xuất kinh doanh, cụ thể: (1) Điều hành đồng bộ, linh hoạt công cụ chính sách tiền tệ tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp và người dân tiếp cận vốn ngân hàng; (2) Quy định lãi suất trần cho vay ngắn hạn bằng Việt Nam đồng đối với lĩnh vực ưu tiên, trong đó có DNNVV. NHNN có 4 lần điều chỉnh giảm mức lãi suất ngày với tổng mức giảm là 2%/năm, thấp hơn từ 1-1,5% đối với lĩnh vực cho vay thông thường trong giai đoạn 2018 - 2020; (3) Chỉ đạo các tổ chức tín dụng (TCTD) triển khai đồng bộ các giải pháp tháo gỡ khó khăn cho DNNVV tiếp cận tín dụng ngân hàng như: ưu tiên vốn hỗ trợ cho vay đối với các lĩnh vực sản xuất, lĩnh vực ưu tiên; đổi mới quy trình, đơn giản thủ tục vay vốn, xây dựng các chương trình, gói tín dụng với lãi suất hợp lý cho DNNVV...; (4) Đẩy mạnh triển khai nhiều chương trình tín dụng đặc thù với một số ngành/lĩnh vực cho DNNVV; (5) Chỉ đạo các TCTD, NHNN chi nhánh các tỉnh, thành phố triển khai các giải pháp tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp, người dân tiếp cận vốn. Đặc biệt, NHNN đã kịp thời ban hành Thông tư số 01/2020/TT-NHNN ngày 13/3/2020 quy định đồng bộ các giải pháp tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp, người dân chịu ảnh hưởng do đại dịch Covid-19 như: cơ cấu lại thời hạn trả

nợ, miễn giảm lãi vay, phí, giữ nguyên nhóm nợ,...; (6) Tích cực đối thoại, tham vấn chính sách nhằm kết nối ngân hàng với DNNVV và đưa ra nhiều chương trình, sản phẩm ưu tiên, hỗ trợ cho DNNVV.

Tháng 6/2019, NHNN đã đưa vào vận hành Công thông tin kết nối khách hàng vay. Bên cạnh đó, các ngân hàng thương mại cũng đã chủ động cải thiện thủ tục, phương tiện để tạo thuận lợi hơn cho các doanh nghiệp, đặc biệt DNNVV triển khai thủ tục vay vốn, thanh toán... Do đó, dư nợ tín dụng đối với DNNVV giai đoạn 2018 - 2020 luôn tăng cao hơn tốc độ tăng trưởng tín dụng toàn nền kinh tế. Đến ngày 31/12/2020, dư nợ đối với DNNVV đạt 1,8 triệu tỷ đồng, tăng 13,55% so với cuối năm 2019 và tăng 60,84% so với cuối năm 2017².

Ngay khi Chính phủ ban hành Nghị định số 39/2019/NĐ-CP về tổ chức và hoạt động của Quỹ Phát triển DNNVV, Quỹ đã công bố mức lãi suất cho vay ngắn hạn (4,16%/năm), trung và dài hạn (6,0%/năm) và được giữ cố định hoặc giảm trong suốt thời gian vay vốn của DNNVV. Thực hiện Nghị quyết số 84/NQ-CP ngày 29/5/2020 của Chính phủ về các nhiệm vụ, giải pháp tiếp tục tháo gỡ khó khăn cho sản xuất kinh doanh, thúc đẩy giải ngân vốn đầu tư công và đảm bảo trật tự xã hội trong bối cảnh đại dịch Covid-19, Quỹ đã ban hành Quyết định số 04/QĐ-HĐTĐ ngày 26/6/2020 công bố giảm mức lãi suất cho vay về 2,16%/năm đối với khoản vay ngắn hạn và 4%/năm đối với khoản vay trung và dài hạn. Đến nay, tổng số vốn chấp thuận cho vay của Quỹ phát triển DNNVV là 120,32 tỷ đồng; tổng số vốn đã giải ngân cho DNNVV là 101,36 tỷ đồng³.

Kết quả là chỉ số tiếp cận tín dụng của Việt Nam đã được cải thiện đáng kể. Theo Báo cáo Môi trường kinh doanh năm 2020 do nhóm Ngân hàng Thế giới (WB) công bố ngày 24/10/2019, chỉ số tiếp cận tín dụng là một trong năm chỉ số được nâng hạng, tăng 5 điểm và tăng 7 bậc so với báo cáo trước (*vuốt mục*

² Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 7.

³ Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 7.

tiêu đặt ra tại Nghị quyết số 01/NQ-CP là tăng ít nhất 01 bậc trong năm 2019); đứng thứ 2 trong các nước ASEAN (sau Brunei) và đứng thứ 25/190 nền kinh tế⁴.

Công tác hỗ trợ bảo lãnh tín dụng cho DNNVV, Bộ Tài chính đã trình Chính phủ ban hành Nghị định số 34/2018/NĐ-CP ngày 08/3/2018 về việc thành lập, tổ chức và hoạt động của Quỹ Bảo lãnh tín dụng (BLTD) cho DNNVV (thay thế Quyết định số 58/2013/QĐ-TTg ngày 15/10/2013 của Thủ tướng Chính phủ về thành lập, tổ chức và hoạt động của Quỹ BLTD cho DNNVV); theo đó, đã sửa đổi, bổ sung nhiều nội dung mới, linh hoạt tạo điều kiện thuận lợi hơn cho DNNVV tiếp cận nguồn vốn vay của các tổ chức cho vay (gồm các tổ chức tín dụng và các quỹ tài chính nhà nước có tính chất cho vay) để đầu tư, phát triển sản xuất kinh doanh như: tài sản bảo đảm, phí bảo lãnh, điều kiện bảo lãnh, lĩnh vực bảo lãnh,... Bộ Tài chính đã ban hành Thông tư số 15/2019/TT-BTC ngày 18/3/2019 về hướng dẫn cơ chế quản lý tài chính và đánh giá hiệu quả hoạt động của Quỹ BLTD cho DNNVV, Thông tư số 57/2019/TT-BTC ngày 26/8/2019 về hướng dẫn cơ chế xử lý rủi ro của Quỹ BLTD cho DNNVV, Thông tư số 209/2015/TT-BTC ngày 28/12/2015 hướng dẫn kế toán áp dụng đối với Quỹ Đầu tư phát triển địa phương; NHNN Việt Nam ban hành Thông tư số 45/2018/TT-NHNN ngày 28/12/2018 về hướng dẫn các tổ chức tín dụng trong cho vay có bảo lãnh của Quỹ BLTD; Bộ Lao động- Thương binh và Xã hội ban hành Thông tư số 04/2019/TT-BLĐTBXH ngày 21/01/2019 về hướng dẫn thực hiện quản lý lao động, tiền lương, thù lao, tiền thưởng đối với Quỹ BLTD cho DNNVV. Hiện nay, Quỹ BLTD cho DNNVV tiếp tục thực hiện cơ cấu tổ chức hoạt động và bổ sung vốn điều lệ đảm bảo thực hiện theo quy định tại Nghị định số 34/2018/NĐ-CP của Chính phủ. Số tiền các Quỹ bảo lãnh tín dụng địa phương bảo lãnh cho các DNNVV vay vốn tại các tổ

chức tín dụng đến cuối năm 2020 đạt 189,041 tỷ đồng⁵.

Hỗ trợ mặt bằng sản xuất: Theo điều chỉnh Quy hoạch sử dụng đất đến năm 2020 và Kế hoạch sử dụng đất kỳ cuối (2016 - 2020) cấp quốc gia tại Nghị quyết số 134/2016/QH13 của Quốc hội, đến năm 2020, cả nước có 48.850 ha đất cụm công nghiệp (CNN), tăng thêm 37.139 ha so với năm 2015, theo đó nhiều địa phương đã tích cực, chủ động ban hành các chủ trương chính sách hỗ trợ giá thuê mặt bằng cho DNNVV tại khu công nghiệp, cụm công nghiệp trên địa bàn. Tính đến 30/3/2021, có 17 địa phương ban hành Đề án, Chương trình, Kế hoạch cụ thể hỗ trợ mặt bằng sản xuất cho DNNVV như: tỉnh Khánh Hòa đã ban hành Nghị quyết số 16/2020/NQ-HĐND ngày 07/12/2020 về hỗ trợ mặt bằng sản xuất cho DNNVV tại các khu công nghiệp (KCN), CCN giai đoạn 2021 - 2025; theo đó, các DNNVV sẽ được ngân sách của tỉnh hỗ trợ 50% đơn giá; diện tích hỗ trợ tối đa là 10.000m² và số tiền hỗ trợ tối đa là 100.000.000 đồng/doanh nghiệp/năm. Tỉnh Ninh Thuận bố trí 975 ha để hình thành, phát triển KCN, CNN; khu chế biến nông sản, thủy sản, hải sản dành riêng cho DNNVV; trong 3 năm 2018 - 2020, đã giao đất cho 128 tổ chức/156 vị trí đất/3.632 ha. Tỉnh Đắk Nông đã ban hành Quyết định cho 56 DNNVV thuê đất với diện tích 1.316,76 ha để triển khai các dự án trên địa bàn tỉnh. Thành phố Hà Nội quy hoạch CCN có xét đến năm 2030 là 159 cụm với diện tích 3.204,31ha; hiện đã có 70 CCN đi vào hoạt động với diện tích 1.328,6ha, hỗ trợ cho 3.600 DNNVV về mặt bằng sản xuất kinh doanh. Tỉnh Thanh Hóa đã ký Hợp đồng thuê đất với 449 DNNVV với diện tích 1.124,2ha trong 3 năm 2018 - 2020; đến nay, 33/74 CCN được thành lập với diện tích đất là 1.001,9ha. Thành phố Hồ Chí Minh ban hành 02 Chương trình hỗ trợ mặt bằng sản xuất kinh doanh cho DNNVV, đó là: (1) Chương trình xây dựng nhà xưởng cao tầng đã

⁴ Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 7.

⁵ Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 8.

triển khai xây dựng được tổng diện tích sàn là 110.369m² tại Khu chế xuất Tân Thuận, Khu chế xuất Linh Trung và KCN Tân Bình; (2) Chương trình xây dựng phân khu công nghiệp hỗ trợ dành quỹ đất thu hút đầu tư, phát triển công nghiệp hỗ trợ tại KCN Hiệp Phước giai đoạn 2 với tổng diện tích 71,34ha; phân khu công nghiệp hỗ trợ tại KCN Cơ khí ô tô với tổng diện tích 65ha; tiếp nhận DNNVV ô nhiễm di dời vào KCN Lê Anh Xuân 3 (đã tiếp nhận được 16 DNNVV)⁶. Với những quyết định hỗ trợ về mặt bằng sản xuất cho các DNNVV ở các địa phương đã giải quyết được phần nào những khó khăn cơ bản cho các DNNVV, tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp phát triển sản xuất, đồng thời thấy được tính hiệu quả của Luật HTDNNVV khi đi vào thực tiễn, thể hiện chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước đối với các doanh nghiệp, hỗ trợ các doanh nghiệp phát triển.

Hỗ trợ mở rộng thị trường: Công tác hỗ trợ mở rộng thị trường được Bộ Công Thương và các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương hết sức quan tâm và có nhiều hình thức hỗ trợ thiết thực, hiệu quả. Điểm mới trong công tác này là hoạt động hướng dẫn DNNVV tham gia ứng phó với các vụ kiện phòng vệ thương mại (PVTM) của nước ngoài và sử dụng công vụ PVTM để bảo vệ sản xuất trong nước phù hợp với cam kết quốc tế. Qua các hoạt động hỗ trợ, doanh nghiệp đã thu được kết quả khả quan trong nhiều vụ việc PVTM, góp phần bảo vệ lợi ích chính đáng của các ngành sản xuất, xuất khẩu.

Hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực: Mặc dù ngân sách nhà nước cấp Trung ương bố trí còn hạn chế (từ 35 - 45 tỷ/năm) và chưa có cơ chế hỗ trợ kinh phí cho các địa phương nhưng công tác đào tạo hỗ trợ DNNVV được triển khai tương đối tốt. Ở Trung ương, hàng năm Bộ Kế hoạch và Đầu tư chủ trì, phối hợp với các Bộ, tổ chức và Hiệp hội tổ chức hàng trăm lớp đào tạo khởi sự kinh doanh, quản trị

kinh doanh và đào tạo trực tiếp tại doanh nghiệp thu hút hàng vạn lượt lao động tham gia; một số thành phố lớn như thành phố Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh cũng bố trí hàng chục tỷ đồng/năm cho công tác này.

Ngoài ra các công tác hỗ trợ về thuế, phí, lệ phí, kế toán; hỗ trợ công nghệ, hỗ trợ cơ sở yom tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung; hỗ trợ chuyển đổi số; hỗ trợ thông tin, tư vấn pháp lý... được Chính phủ và các địa phương quan tâm, góp phần giúp các DNNVV có điều kiện phát triển, khắc phục khó khăn, đặc biệt là trong đại dịch Covid-19 đang diễn biến phức tạp.

1.2. Một số tồn tại hạn chế

Một là, việc ban hành các văn bản pháp lý, đề án, chương trình triển khai Luật còn chậm. Luật HTDNNVV được Quốc hội ban hành năm 2017 và có hiệu lực từ tháng 01/2018, tuy nhiên 05 nghị định và 13 thông tư hướng dẫn Luật HTDNNVV đến năm 2019 và 2020 mới được ban hành. Hầu hết các kế hoạch, chương trình, đề án HTDNNVV của các địa phương cũng mới được xây dựng và ban hành trong năm 2020, do đó chưa có cơ sở để bố trí kinh phí HTDNNVV. Dự thảo Chương trình HTDNNVV giai đoạn 2021 - 2025 đã được Bộ Kế hoạch và Đầu tư xây dựng và trình Thủ tướng Chính phủ từ tháng 12/2019 đến nay vẫn chưa được ban hành để có căn cứ triển khai thực hiện. Tiếp đó, Nghị định số 80/2021/NĐ-CP của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa được ban hành ngày 26/8/2021, có hiệu lực thi hành ngày 15/0/2021 nhưng đến nay vẫn chưa có thông tư hướng dẫn thực hiện.

Hai là, một số chính sách HTDNNVV quy định tại Luật HTDNNVV và các nghị định hướng dẫn thi hành nhưng chưa được ban hành hoặc gặp khó khăn trong triển khai thực hiện.

Luật HTDNNVV quy định DNNVV được áp dụng có thời hạn mức thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp thấp hơn mức thuế suất

⁶ Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 12.

thông thường. Năm 2019, Bộ Tài chính đã báo cáo Chính phủ trình Quốc hội ban hành nghị quyết về chính sách ưu đãi thuế thu nhập doanh nghiệp đối với DNNVV tuy nhiên đến nay chính sách này chưa được áp dụng và DNNVV chưa được hưởng thuế suất ưu đãi theo quy định của Luật do Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp sửa đổi chưa được trình Quốc hội xem xét ban hành.

Luật HTDNNVV quy định 2 nhóm DNNVV để hỗ trợ trọng tâm là DNNVV khởi nghiệp sáng tạo và DNNVV tham gia các cụm, chuỗi liên kết, tuy nhiên về mặt thực tế, 2 nhóm đối tượng này rất khó để tìm kiếm những doanh nghiệp đáp ứng đủ tiêu chí để thực hiện hỗ trợ hoặc nếu tìm kiếm được thì họ đã được các nhà đầu tư khác đầu tư rồi với thủ tục đơn giản hơn và mức hỗ trợ cao hơn hẳn so với mức hỗ trợ của luật, do đó gây khó khăn cho cơ quan HTDNNVV trong quá trình thực hiện. Đây cũng là một trong những nguyên nhân dẫn đến kết quả giải ngân của Quỹ Phát triển DNNVV còn hạn chế, chưa đáp ứng nhu cầu vốn cho doanh nghiệp.

Chính sách cấp bù lãi suất, hỗ trợ công nghệ, hỗ trợ cơ sở ươm tạo, cơ sở kỹ thuật, khu làm việc chung do chưa có quy định cụ thể nên việc triển khai còn nhiều lúng túng. Một số nội dung hỗ trợ trọng tâm chưa quy định mức trần hỗ trợ gây khó khăn cho địa phương trong quá trình triển khai thực hiện.

Mạng lưới tư vấn viên hỗ trợ doanh nghiệp chưa được nhiều Bộ quan tâm đúng mức. Đến nay mới chỉ có Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tư pháp và Bộ Công Thương ban hành Quyết định về tiêu chí, quy định công nhận cá nhân, tổ chức thuộc mạng lưới tư vấn viên HTDNNVV.

Mô hình tổ chức và hoạt động của Quỹ Bảo lãnh tín dụng tại cấp địa phương đã được kiện toàn theo quy định tại Nghị định số 34/2018/NĐ-CP nhưng nhìn chung kết quả đạt được còn rất hạn chế. Quỹ đầu tư phát triển và bảo lãnh tín dụng tỉnh Lâm Đồng qua 05 năm hoạt động mới

chỉ thực hiện bảo lãnh cho 1 đơn vị; Quỹ bảo lãnh tín dụng tỉnh Tiền Giang mới thực hiện bảo lãnh được cho 07 DNNVV với doanh số bảo lãnh 25,6 tỷ đồng. Một số quỹ bảo lãnh tín dụng đã dừng hoạt động hoặc giải thể do điều kiện ngân sách khó khăn; các tổ chức tín dụng, doanh nghiệp không tham gia góp vốn điều lệ và việc bảo lãnh cho doanh nghiệp mang lại rủi ro cao. Tính đến hết năm 2020, dư nợ cho vay của các tổ chức tín dụng đối với DNNVV có bảo lãnh của các Quỹ Bảo lãnh tín dụng địa phương đạt 189,041 tỷ đồng; giảm 39,8% so với cuối năm 2019 và giảm 71,6% so với cuối năm 2017⁷.

Công tác chuyển đổi hộ kinh doanh thành doanh nghiệp chưa đạt kết quả như mong muốn. Giai đoạn 2018 - 2020 chỉ có 1.875 trên tổng số khoảng 5 triệu hộ kinh doanh thực hiện chuyển đổi lên doanh nghiệp; trong đó riêng tỉnh Thanh Hóa có hơn 1.000 doanh nghiệp chuyển đổi hộ kinh doanh trong 02 năm 2018 và 2019⁸.

Ba là, nguồn lực hỗ trợ DNNVV còn hạn chế.

Các hoạt động hỗ trợ DNNVV ở cấp Trung ương chủ yếu được lồng ghép trong các chương trình phát triển ngành nên tác động còn hạn chế. Tại cấp địa phương, ngoài các tỉnh tự cân đối được ngân sách, có đến hơn 70% các địa phương khó khăn bố trí nguồn lực để hỗ trợ DNNVV, đặc biệt các tỉnh miền núi, trung du phía bắc, có mật độ doanh nghiệp ít, điều kiện kinh tế còn nhiều khó khăn, ngân sách chủ yếu do Trung ương hỗ trợ. Ngoài ra, Luật có hiệu lực thi hành năm 2018, vào thời điểm giữa kỳ lập kế hoạch ngân sách nên các địa phương gặp khó khăn trong việc bổ sung vào dự toán ngân sách nhà nước kế hoạch trung hạn 2016 - 2020⁹.

Theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước thì nhiệm vụ chi thuộc ngân sách cấp nào do ngân sách cấp đó đảm bảo; do đó, vai trò điều phối nguồn lực và triển khai các kế hoạch,

⁷ Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 43.

⁸ Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 43.

⁹ Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, tr. 44.

chương trình, dự án hỗ trợ DNNVV trên phạm vi toàn quốc chưa được thực hiện tốt. Hiện nay, Bộ Kế hoạch và Đầu tư mới chủ trì công tác hỗ trợ đào tạo cho các DNNVV tại các cơ quan, tổ chức, hiệp hội ở Trung ương với số tiền cũng rất khiêm tốn (từ 35 - 45 tỷ/năm) và không có cơ chế hỗ trợ kinh phí cho các địa phương.

2. Một số kiến nghị

Trong bối cảnh tình hình chính trị - kinh tế trên thế giới diễn biến nhanh, phức tạp, khó lường. Các nền kinh tế trên toàn cầu bị suy giảm chưa từng thấy trong nhiều năm qua do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19. Ở trong nước, tình hình kinh tế có điểm tích cực, khả quan từ khi thực hiện Nghị quyết số 128/NQ-CP ngày 11/10/2021 của Chính phủ ban hành quy định tạm thời “thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch Covid-19”, tuy nhiên diễn biến phức tạp của đại dịch Covid-19, hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp, đặc biệt là các DNNVV bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Công tác hỗ trợ DNNVV trong thời gian tới cần được triển khai nhanh chóng, hiệu quả cần thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, các cơ quan chức năng thực hiện tốt công tác tổng kết, đánh giá, nghiên cứu đề xuất sửa đổi, bổ sung Luật HTDNNVV, kịp thời tháo gỡ khó khăn vướng mắc trong thực hiện Luật. Nghiên cứu, báo cáo Chính phủ sửa đổi, bổ sung Nghị định số 39/2019/NĐ-CP ngày 10/5/2019 của Chính phủ về tổ chức và hoạt động của Quỹ phát triển DNNVV; tiến hành hướng dẫn thực hiện Nghị định số 80/2021/NĐ-CP ngày 26/8/2021 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật HTDNNVV; đảm bảo đồng bộ các văn bản quy phạm pháp luật để triển khai trên thực tế. Đẩy nhanh triển khai thực hiện Nghị định số 55/2019/NĐ-CP và Chương trình hỗ trợ pháp lý liên ngành cho DNNVV giai đoạn 2021 - 2025; hướng dẫn tiêu chí công nhận tư vấn viên pháp luật hỗ trợ pháp lý DNNVV làm cơ sở đề các Bộ, cơ quan ngang Bộ thực hiện công nhận và công bố theo quy định.

Hai là, phối hợp chặt chẽ giữa các Bộ và địa phương đẩy nhanh triển khai thực hiện Chương trình hỗ trợ chuyển đổi số trong doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh giai đoạn 2021 - 2025, các kế hoạch, đề án hỗ trợ DNNVV nâng cao năng lực để tham gia sâu hơn vào chuỗi cung ứng khu vực và toàn cầu. Đẩy nhanh xây dựng và đưa vào vận hành Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia để sớm hỗ trợ DNNVV khởi nghiệp sáng tạo. Sớm hoàn thiện, khai thác hiệu quả Cổng Thông tin quốc gia về doanh nghiệp để tổng hợp, chia sẻ miễn phí thông tin về các chương trình, chính sách, mạng lưới tư vấn viên hỗ trợ DNNVV để doanh nghiệp, người dân tiếp cận nhanh chóng, dễ dàng, khoa học...

Ba là, các DNNVV chủ động tìm hiểu, tiếp cận thông tin về các chương trình, đề án, kế hoạch hỗ trợ DNNVV của các Bộ ngành trung ương, các hiệp hội và địa phương để đề xuất nhu cầu hỗ trợ phù hợp với nhu cầu của doanh nghiệp. Tăng cường đầu tư và ứng dụng công nghệ thông tin; nâng cao chất lượng, trình độ quản trị doanh nghiệp; hoàn thiện quy trình sản xuất, nâng cao chất lượng sản phẩm nhằm đáp ứng các tiêu chuẩn tham gia chuỗi cung ứng của các đối tác lớn đặc biệt là khả năng tham gia vào chuỗi cung ứng mang tính toàn cầu. Tích cực tham gia các Hiệp hội doanh nghiệp để tiếp cận thông tin về các chính sách, chương trình hỗ trợ đối với DNNVV của Nhà nước cũng như các tổ chức tín dụng. Chủ động tìm hiểu, tham gia các khoá đào tạo, tập huấn để nắm bắt thông tin, tận dụng tối đa lợi thế của các Hiệp định Thương mại tự do mà Việt Nam đã ký kết (EVFTA, CPTPP, RCEP...) để đa dạng hóa thị trường xuất khẩu và nguồn cung ứng thay thế trong bối cảnh toàn cầu bị ảnh hưởng nghiêm trọng bởi dịch Covid-19./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), Báo cáo 3 năm thực hiện Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa.

2. <https://baomoi.com/day-nhanh-trien-khai-luat-ho-tro-doanh-nghiep-nho-vavua/c40961768.epi>.